

NOVA GORICA

Enotnost, skovana v narodno osvobodilni borbi nas mora družiti tudi pri izgradnji naše države

Solkan, sobota 22. maja 1948

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA GORIŠKI OKRAJ

Leto II., štev. 11

Naj živi maršal Tito, prvi borec v graditvi socializma

Ljudstvo goriškega okraja pošilja svojemu tovarišu Titu ob njegovem rojstnem dnevu sledeče čestitke:

DRAGI MARSAL!

Goriško ljudstvo se čuti močno in ponosno, ko Vam prvič v resnični svobodi pošilja iskrene in plameteče čestitke ob Vašem rojstnem dnevu.

Želimo Vam krepkega zdravja in mnogo moči, da bi nas še nadalje tako uspešno vodili v naši gospodarski borbi. Ob Vašem rojstnem dnevu Vam ljudstvo goriškega okraja zagotavlja, da je branik miru tu na zapadu Vaše Jugoslavije trden in gospodarska moč na taki višini, da bomo strli vse poskuse rovarjenja zapadnih imperialistov in Vatikana. S požrtvovalnim delom in vztrajnostjo v borbi bomo dogradili Novo Gorico, kjer bo naše gospodarsko in kulturno središče. Z mislijo na Vas bomo stodoletno izvrševali sklepe, ki jih sprejemamo na plenarjih OF in okrajnih skupščinah.

Ob Vašem rojstnem dnevu naj Vam bo naš klic: »Vse v borbo za mir in izgradnjo socializma!« porok, da s svetle poti, ki nam ste jo Vi začrtali, ne bomo krenili.

Naj živi naš maršal in naj nas vodi k sreči in blaginji!

Letos bomo praznovali obletnico rojstva maršala Tita res v pravi svobodi, saj nas je njegov lik spremljal povsod v vsaki naši zmagi in naši borbi, takrat, ko smo se borili za priključitev naše pokrajine k materi Jugoslaviji.

Posiljali bomo pozdrave in čestitke danes naravnost iz naših tovarn, gradilišča združnih domov, vasi in ustanov, skratka s samega dela. Iskrenost, s katero ljudstvo pošilja svoje pozdrave, je odraz hvalečnosti našemu maršalu, ki je vodil osvobodilni boj ljudskih množic proti fašizmu in ki danes vodi narode Jugoslavije v boj za izvedbo prve petletke na poti v socializem.

Narodi Jugoslavije danes stopajo svobodni v doslej nepoznani gospodarski in na njem stončji kulturni razvoj. V delu sledimo našemu učitelju, ki nam kaže in nas usmerja, da bomo čimprej izvedli in prekoračili prvo petletko ter tako postavili trdne temelje socializmu in s tem največ prispevali k utrditvi miru na svetu.

Modre besede našega maršala so nam pri vsaki težavi pomoč, iz katere zveni samo borbenost delovnega ljudstva, tistega ljudstva, kateremu je naš maršal začrtal pot velikih ustvarjanj, pot, po kateri bomo z dvignjeno glavo izšli preka-

ljeni in dvignjeni iz dosedanje zaostalosti. V tem kratkem razdobju povojnega izgrajevanja so naši narodi pokazali tako tvorno silo in dosegli tako velike uspehe, da smo lahko prepričani, da smo sposobni izgraditi še več kakor to, kar si danes v okviru prve petletke postavljamo. Z našim učiteljem na čelu bomo sprostiti vse ljudske sile, jih vključili v gospodarsko borbo in s tem izvršili oporoko padlih borcev, s katerimi je naš Tito začel graditi to, kar že danes uživamo in kar bomo še v večji meri uživali, ko dogradimo in ustvarimo res pravo blagostanje delovnemu ljudstvu, ki s svojim delovnim poletom to tudi zasluži.

Vsem listim v naši državi, ki danes še ne verujejo v zmago delovnega ljudstva, ki še hočejo ovirati našo gospodarsko izgradnjo in kulturni dvig ter hujšakcem na novo vojno in zaslužnjavcem drugih narodov — zapadnemu imperializmu pa izpodkopujemo tudi s tem, ko pošiljamo svojemu voditelju delovne pozdrave, vse njihove protiljudske namene ovirati našo gospodarsko izgradnjo, s katero bomo za vedno odpravili izkoriščanje s področja nove Titove Jugoslavije ter s tem ustvarili državo napredka, državo novih ljudi.

Rudolf Balderman

Z aktivnim delom hoče Zveza borcev v goriškem okraju zvesto čuvati in gojiti tradicije in pridobitve NOB

Po zadnjem skupnem sestanku in posvetu predsednikov in tajnikov Zveze borcev v Solkanu se je organizacija v nekaterih vaseh poživila in postala aktivnejša. Takrat sprejeti sklepi se že izvajajo.

V Gradišču pri Mirnu so organizirali delovno četo s štirimi desetimi, ki bo prvenstveno pomagala pri gradnji združnih domov. V zadnjih dveh mesecih so napravili 500 prostovoljnih delovnih ur. V Selu na Vipavskem imajo četo treh desetih.

V Preserjah so borci sklenili, da bodo za gradnjo združnega doma pripravili potrebno kamenje.

V Vipavi so se obvezali, da bodo zgradili na Nanosu spomenico in napravili 5000 delovnih ur pri gradnji združnega doma.

V Solkanu so bivši borci pri ureje-

vanju novega postajališča napravili 104 delovnih ur. Za združni dom so zbrali 9 stotov starega železa in okrog 20 kubikov opeke in kamenja. Na zadnjem množičnem sestanku zveze so tudi sklenili, da se bodo redno udeleževali v prostem času prostovoljnih del. Podrli bodo staro apnenico ob solkanski cesti nad Sočo ter porabili material za združni dom, ki ga Solkan nujno potrebuje. Ustanovili bodo tudi igralsko skupino in se pričeli učiti igre za prvi nastop. Upajo, da ne bo ostalo samo pri obljubah in bo Zveza borcev v Solkanu storila vse, da ne bodo več rekli, da se v Solkanu samo sklepa, a le malo sprejetih sklepov izvaja. Tako Zveza borcev kot ostale množične organizacije naj z delom pokažejo, da se pohvale vredni sklepi tudi izvajajo.

Mi gremo na avtostrado!

Kdo v našem okraju še ne ve, da v mesecu maju odpočuje na gradnjo avtomobilske ceste nova mladinska delovna brigada: Il. goriška »Franceta Perovška«? To prav dobro ve naša mladina. Že prve dni meseca maja je naša mladina začela raz-

drugo goriško prijavi 7 mladincev, sami krepki, zdravi kraški fantje. »Mi ne pridemo več na Kras; sli bomo iz brigade naravnost v tovarne, na tečaje in kamor bo treba.« Tako so dejali na konferenci aktivna. Prav tako bo Kostanjevica dala 3 mladince in bo vsa mladina pomagala sstarišem, zlasti ob košnji, ko je na Krasu največ dela. Mladinci iz Bačuj, ki sedaj skupno z ostalimi vaščani nosijo republiško prehodno zastavico pri gradnji združnega doma, hočejo biti častno zastopani v brigadi. Zato so se prijavi kar trije.

Med ostalimi prijavitelji sta tudi lov. Anton Podgornik iz Cepovana, dvakratni udarnik z mladinske proge in tov. Anton Jug iz Solkana, ki je v preteklem letu bil 7 mesecev v brigadi. Bil je na Lijaku med najboljšimi brigadirji.

Prepričani smo, da bo Il. goriška brigada častno zastopala goriško mladino na gradnji avtostrade bratstva in edinstva, da bo res poglobila bratstvo med mladino ostalih brigad, dosegla najboljše uspehe in tako postala vredna imena, ki ga bo nosila. Kajti nositi ime predsednika Ljudske mladine Slovenije se pravi vzgojiti vse brigadirje po svetlem zgledu predsednika naše organizacije.

Ivanka

DRAGO JANČIČ
komandant brigade

pravljati o novi brigadi in prijave so začele prihajati. Aktivni LMS so na svojih sestankih sprejemali obveznosti, koliko članov aktivna bo šlo v brigado ter kako bodo te člane nadošili.

Najbolje so se odzvale klicu mladinske organizacije Brda. Vsa briška mladina se že veseli, ker bo komandant brigade tov. Drago Jančič, najboljši brigadir na cesli Celje-Sempeter in dvakratni udarnik, na gradnji česte in na Lijaku. Sedaj je član okrajnega sekretariata LMS Gorica. Toda ne samo to, mladina z Brd se zaveda, da je obveznost, ki jo je sprejela mladinska organizacija, hkrati obveznost, katero smo dali našim narodom in dragemu maršalu Titu, da je to stvar časti slehernega člana LMJ. Zato se je tako število odzvala.

Pa ne samo Brda, tudi ostali predeli so se dobro odzvali. V Opatjem selu na Krasu šteje aktiv LMS 38 članov. V I. goriško brigado so dali tri mladince. Sedaj pa se je v

ANTON JUG
iz Solkana

Vtisi s kongresa srbskih žena v Beogradu

Tovarišica, ki se je iz našega okraja udeležila drugega kongresa srbskih žena v Beogradu, nam je s silnim navdušenjem in zanosom pripovedovala o vtisih, ki jih je dobila v Beogradu.

»Že Beograd sam je napravil name silen vtis. Povsem novo življenje diha z vsake ulice, z vsakega doma tega našega mesta. Vsepovsod se obnavlja, dela. Na kongresu samem na me je presenetilo marsikaj že ob prihodu v dvorano. Živahnost obrazov žena z vseh predelov Srbije mi je prikazala in dala čutili, da so se tu zbrale najbolj delovne in najbolj zavedne žene. Iz referatov in diskusije sem lahko razbrala, da je bilo delo srbske žene morda mnogo težje kot pri nas. Po poročilih sem ugotovila, da je posvečala organizacija AFŽ v Srbiji največjo pažnjo ves čas prevzgoji in da je zato pripisala mnogo

uspehov ravno organizaciji žena pri pobijanju nepismenosti. Da je zavest srbskih žena v gospodarski borbi tudi na visoki stopnji, je jasno pokazala živahna diskusija. Silno preprosta ženska je podarjala v diskusiji sledeče: »Naše žene se dobro zavedajo, da je splošen dvig v naši državi odvisen od dela naših rok!« Pred tem kongresom so bile žene izvedle volitve v vse krajevne odbore AFŽ. Ko sem odhajala s kongresa, sem imela občutek, da bi pri nas v pogojih, kakršne imamo, lahko storile mnogo več.

Želela bi samo še, da bi imela še kdaj kako žena od nas priliko, da se udeleži kongresov ostalih republik. To tako bi spoznala delo in bi se obogatila z izkušnjami od tam.

Zmaga

Združni domovi — temelj napredka

Izročitev republiške prehodne zastavice v Batujah

Povsod, kjer so odbori Osvobodilne fronte priložno razumeli gradnjo združnih domov, smo videli, da se tam zanima vsak vaščan, da se njihov združni dom čimprej dogradi. Ljudstvo v teh krajih je pokazalo in vsak dan bolj dokazuje s svojim delom, da je njihovo razumevanje za graditev združnega doma res globoko in da spoznavajo vedno bolj, kako se s tem utrjuje enotnost v vasi sami. Vedo, da se le v skupni lihi lahko vodi gospodarstvo, dviga kultura in s tem gradi socialistična država.

in koliko lahko tak človek tudi doseže.

Pri delitvi značk najboljšim so prebivalci Batuj izkazali spoštovanje do svojih delovnih ljudi in jim dali priznanje za njihovo delo. Kako tesna povezava je med masovnimi organizacijami, nam dokazuje to, da so razni člani množičnih organizacij v tekmovanju drug z drugim dosegli lepe uspehe. Med najboljšimi, ki so s svojim delom dokazali razumevanje poziva OF so bili: Tov. Krušič Jožef, Mermolja Antonija, Španjol Anica in Vetrici Joško. Na dan podelitve prehodne zastavice so

Oba že otvorena združna domova dokazujeta korist, ki ga združni dom prinaša vasi. Nič čudnega potem, če se je po nekaterih gradiliščih delovni član precej dvignil. Prebivalstvo Batuj je kljub težkemu terenu in kljub marsikaterim težkočam, s katerimi se bori pri izgradnji svojega doma sklenilo, da ne bo ostalo na zadnjem mestu. In res, 19. t. m. je Izvršni odbor OF Slovenije podelil republiško prehodno zastavo Batujam. Prav Batuje so nam lahko v svetel vzgled. Kljub malemu številu ljudstva je dela že silno veliko napravljenega prav zato, ker se vsak izmed njih zaveda, da dela zase in za skupnost. Devetdeset za delo sposobnih ljudi se je razporedilo v delovne desetine, ki se vsakodnevno ndeležujejo del na gradilišču.

Na dan podelitve zastave je bila na gradilišču zbrana vsa vas. S petjem in navdušenjem so sprejeli zastavo in se pri tem zaobljubili, da bodo z delom pokazali, kako trdna je volja človeka, ki je svoboden v svojih mislih in delu

napravili 202 delovni uri ter so odpejli z gradilišča nad 40 m³ gramozna na cesto. Hoteli so prav na ta prazničen dan, ki je bil posvečen priznanju njihovega delovnega člana, potrditi z delom, da bodo še dalje pod okriljem OF dosledno izvrševali naloge, ki jih je nakazal II. kongres OF Slovenije in maršal Tito na II. kongresu Ljudske fronte Jugoslavije.

Vsi vemo, da je potrebno spremljati zavest naših ljudi, ter jim nuditi pomoč. To pa, kar je storila sindikalna podružnica OLO-ja Gorica, katere članj so se zaobljubili, da pridejo 14. in 15. t. m. pomagat na gradilišče združnega doma v Batuje, kaže samo omalovaževanje truda in dela, ki ga vlaga kmečko prebivalstvo v Batujah v gradnjo svojega doma. Od članov podružnice jih je prišlo na prostovoljno delo samo 6.

V novi Jugoslaviji morajo biti interesi vseh nas enotni, odražati se morajo v enotnem delu s tovariško pomočjo tudi pri gradnji združnih domov.

D. L.

Gradimo združne domove z načrtnim delom in ljudsko prosveto

V vaseh, kjer je ljudstvo odstranilo vse ovire gradnje združnega doma in pričelo pod vodstvom dobre uprave samozavestno graditi in sproti odstranjevati porajajoče se napake, danes z novimi metodami dela, z lastno samoiniciativno naglo grade svoj združni dom. A ne samo to. Načrt mora biti tudi jasn in svojstven vsakemu graditelju, boljši načrti pa morajo biti znani tudi ostalim gradilščem.

Lahko ugotovimo in trdimo, da ima batujsko gradilišče najboljši način načrtnega dela. Da si izboljšajo metodo dela, je uprava gradilišča razdelila graditelje v desetine, in sicer imajo dve mladinski desetini, tri desetine sestavljene iz članov OF in eno desetino, ki jo sestavlja sindikalna podružnica poljedelskega orodja. Vsako nedeljo pa imajo masovno prostovoljno delo, katerega se udeležijo vsi vaščani.

Med dobrimi gradilišči v tem pogledu so tudi Prvačina, Trnovo in Gradlišče.

Zadnje dni pa je ožvelo delo v Kojskem in Njivicah, kjer sodelujejo vsi člani frontovskih organizacij.

Še vedno pa imamo vasi, kjer še sploh niso pričeli z resnim delom. Ne vemo, zakaj čaka OF in ostale njene organizacije, upravni odbor sam ter sploh ostali vaščani v Oseku? Medtem ko sta zgrajena v našem okraju že dva združna domova, se vaščani omenjene vasi še vedno prepražajo za prostor. Z delom pa sploh še niso pričeli. No, isto bi lahko rekli za gradilišča na Grgarskem razen Trnovega, in tudi drugod.

Kar se pa tiče kulturno-prosvetnega dela, na splošno bolj šepa. Niemo si še dovolj na jasnem, da se prav po teh akcijah prevzajajo naše delovne množice. Z gospodarskim izboljšanjem mora postati kultura res last delovnega ljudstva. Zato se moramo posluževati že ob gradnji združnih domov vseh oblik kulturno-prosvetnega dela. Takoj moramo pričeti z gostovanji na gradiliščih, popularizirati

najboljša gradilišča ter dobre metode dela. Na vsak način pa so tudi potrebne kratke agitke, s katerimi bomo navduševali graditelje združnih domov, tako da bodo s še večjo vnemo gradili združne domove. Ze od začetka gradnje doma se

moramo pripraviti na kulturno-prosvetni program, ki bo v novi dvorani združnega doma. Spored naj bo idejen in kvaliteten, da bo že s prvim nastopom prikazal, kako bomo prišli k naprednejšemu prosvetnemu delu na vasi. L. N.

Kdo zavira gradnjo združnega doma na Otlci

V letošnji zgodnji pomladi so si na Otlci ustanovili kmetijsko zadrugo. Začasno je bilo preurejeno bivše gozdarsko poslopje, v katerem zadruga že redno posluje. V zadrugi je včlanjenih 86 družin.

Ljudstvo je prav zaradi nujno potrebnih prostorov za zadrugo sklenilo, da si do jeseni zgradi združni dom. Za gradnjo so si določili zelo primeren prostor blizu šole.

Tovariš Alojz Vidle, lastnik tega zemljišča, je predsednikom masovnih organizacij in KLO-ju obljubil, da bo proti odškodnini odstopil to stavbišče. Drugi kmetovalci so se obvezali prispevati gotove količine lesa; delavec, mladina, organizacija AFŽ in Zveza borcev pa so se zavezali, da bodo opravili po 10 do 30 dni prostovoljnega dela. Nakopali so 50 kubnih metrov peska, od tega so preteklo nedeljo navozili na gradilišče že 30 kuh. metrov. Gradijo tudi poljsko apnenico. Višek apna bodo prodali in izkupiček oddali v fond za gradnjo združnega doma. Nasekali so 250 kub. m drv, pripravili potrebno kamenje in skopali jamo

za apnenico. Za vse to delo so prispevali 1800 ur prostovoljnega dela.

Sedaj pa, ko bi bilo treba pričeti s kopanjem temeljev, so se naenkrat pojavili nekateri elementi, ki jim gradnja združnega doma ne gre v račun. Naščuvall so tov. Vidle, ki jim je na žalost nasedel, naj stavbišča ne odstopi z izgovorom, da je prostor preblizu cerkve, da bo v domu gostilna, kar bo motilo razae cerkvene obrede. Zanimivo je to, da gostilna, ki je v bližini cerkve, do danes teh obredov ni prav nič motila.

Po drugi strani pa se govori, da zavira gradnjo tudi tajnik KLO-ja, ki ima dobre stike s hčerko gospodarja gostilne, ki se boji, da bi mu združna gostilna odvzela goste.

Vsak lahko razume, da tu ne gre za prostor all kaj podobnega, temveč za to, da bi se razbijala enotnost ljudstva na Otlci, ki je bila skovana v času NOB in da bi se oviralo napredovanje gradnje. Upamo, da ho napredno ljudstvo Otlce znalo tudi v tej borbi razkinkati razbijanje in da bo še letos postavilo svoj združni dom. L. B.

Na Rafutu je zavihrala delavska zastava

Množične organizacije na Rafutu so dne 9. t. m. razvile na Kostanjevici 6 m dolgo svilen rdečo zastavo. Mladinci in ostali prebivalci so pripravili drog, množične organizacije pa so skupno nabavile s prostovoljnimi prispevki zastavo, ki je brez dvoma ena izmed najlepših v okraju. V sprevedu so krenili pionirji, mladinci ter ostalo prebivalstvo na Kostanjevico, kjer so med igranjem harmonike in petja

prisostvovali razvitju zastave. Ni jih motilo, da so italijanski fašisti onkraj meje še tako strupeno sikali in žvižgali. Ljudstvo na Rafutu ve in je trdno prepričano, da bo le pod to zastavo in v državi, kjer ima ljudstvo oblast v svojih rokah, doseglo vse svoje cilje in skupno z narodi Jugoslavije boljše bodočnost in srečnejše življenje. K. B.

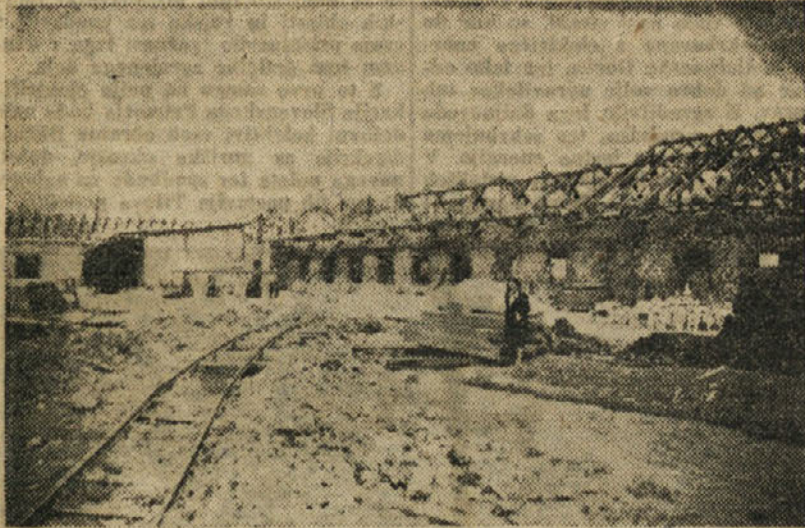
Kulturno prosvetno delo naše mladine na gradilišču Nove Gorice

Ne samo fizično delo, temveč tudi kulturno-prosvetno izživljanje bo ideološko vzgojilo našo delovno mladino, ki ponosno in zavestno gradi Novo Gorico, simbol ustvarjalne moči našega ljudstva.

Vsak prosti čas izrabljajo naši brigadirji za sistematičen študij v kroških in tečajih. Na gradilišču Nove Gorice imajo kujzničarski,

ličnih in praktičnih risarskih umetnosti in upodabljanja. Uspeh teh tečajev, kakor tudi kulturno-umetniških krožkov se kaže predvsem v idejno in kvalitetno pripravljenih kulturno-umetniških revijah, na katerih nastopajo dramske, recitacijske, pevske in folklorne skupine.

Sten-časi, s katerih spoznaš lepoto brigadnega življenja, so res vzor ni-

Gradnja stanovanj za delovne brigade

režiserski in pevovski tečaj, kjer brigadirji spoznavajo naše in svetovno znane ljudske avtorje ter njih kulturno, prosvetno in politično delo. Tečajnike obiskujejo kulturni delavci in študenti iz Ljubljane in drugod.

Te dni je tečajnike obiskal tudi glasbenik K. Pahor, ki je predaval o nastanku in razvoju partizanske pesmi. Nepismene, katerih je 35 v Bosansko-hercegovski brigadi in 12 v Hrvatski Komsomolski, poučujeta Imamović Alif iz Banjaluke in Džurja Aražnja iz Bosanskega Grahova. Vsi so se naučili pisati in čitati. Nekateri so že pisali prva pisma domov svojim družinam. Pripravljajo tudi že prve članke za sten-čas.

Mnogo obeta tudi risarski krožek, kjer se učijo osnovnih pojmov perspektive in drugih osnovnih teore-

hovega kulturno-prosvetnega dela. Članki opisujejo življenje v četah, desetinah, trojkah in najboljših podincev, na drugi strani pa s konstruktivno kritiko prevzajajo manj delavne brigadirje.

Redakcijski odbor sekcije mladinskih brigad izdaja dvojezični bilten »Brigadir Nove Gorice«. Zadnja številka vsebuje dopise o praznovanju 1. maja, praznika delovnega ljudstva, o naporih mladinskih delovnih brigad, ki so častno izvršile vse obveznosti prvomajskega tekmovanja, o potrebi razširitve kulturno-političnega obzorja mladine, pobujanju nepismenosti in drugo.

Tako se s knjigo in orodjem v žuljavi roki bori naša mladina proti vojnim hujskačem in vsem tistim, ki mislijo na kakršen koli način ovirati izgraditev socializma pri nas.

Tudi mi najmlajši imamo svojo značko

Ponosno so se doslej držali in se še drže naši mladinci, fisti najboljši, ki si lahko pripnejo na prsa mladinsko značko. To je znak za najboljšo mladino. Pionirji so se žalostno ozirali in spraščevali: »Kdaj bodo pa naše značke?«

Toda sedaj je tega konec. Tudi pionirji imajo svoje značke. Bleščale se bodo v našem soncu, ko jih bomo pripeli na prsa. Toda, ali jih bodo vsi prejeli? Zaenkrat samo najboljši! Tisti pionirji, ki so v letu šolskega leta dokazali, da so jo vredni nositi. Značka bo ponos za najboljšo pionirje.

Kaj pa ostali? Ostali pa na delo, na tekmovanje, da jo bodo lahko v

kratkem času prav vsi nosili. S čim bomo dokazali, da smo vredni značke ZPJ? S tem, da se bomo temeljito lotili učenja še zadnji mesec šole. Zavedati se moramo prav vsi, da si moramo znanje osvojiti, da mora postati naša last. Znanje nam mora preiti v meso in kri, kajti to nam je potrebno za bodoče naloge, kajti mi vsi bomo prevzeli važne naloge, ko bomo postali bodoči strokovnjaki za vse nadaljnje Tilove petelke. Z ljubeznijo bomo naredili vse, kar bo poslavlila pred nas pionirska organizacija, da bomo tako dokazali, da smo vredni prav tako kot mladina nositi našo značko, značko zveze pionirjev Jugoslavije.

Rihemberg obnavlja in dviga svoje gospodarstvo

Rihemberg s svojimi 1000 prebivalci leži lostran meje nekako sredi med razmejitveno žico STO-ja in Italije. Podnebje je zelo milo. Prebivalstvo se v glavnem bavi z vinogradništvom, sadjarstvom in živinorejo. Do večini so mali kmetje, kajli najboljše zemljo, okrog 130 ha, všteti gozdove, travnike in pašnike, je posedoval grof Leolzo, katerega graščina se dviga na griču nad vasjo.

V času NOB februarja 1944 so Nemci uničili vso vas, prebivalstvo pa so odgnali v pregnanstvo. Stare in onemogle, ki niso mogli z njimi, so na zverinski način vrgli v goreče hiše. Zemlja je ostala ves čas do osvoboditve zapuščen in neobdelana.

Ko je te kraje zasedla angloameri-

ška okupacijska oblast, je pričela z obnovo vasi. Ves čas dveletne okupacijske vojne uprave pa niso obnovili niti 60% stanovanjskih hiš, gospodarskih poslopij pa se sploh niso lotili. Gradbeni material, apno, cement, les in drugo, kar je bilo namenjeno za obnovo Rihemberga, so pričeli lomiti vozili drugam. Po odkritju znanih velikih poneverb na Tehničnem uradu v Trstu so bila ustavljena izplačila za izvršena dela. Gradbeno podjetje Henrika Kovača je pričelo odpuščati delavstvo, ki so ga že prej neredno plačevali. Ob priliki priključitve teh krajev k FERJ je krog 80 zidarjev, težakov in drugih strokovnih delavcev ostalo brez izplačila 14dnevne plače in odpravnine v znesku približno 2 milijona lir.

Kljub ponovnim zahtevam delavci iz Rihemberga in drugod še danes čakajo na izplačilo tega zneska.

Delovno ljudstvo Rihemberga je s priključitvijo mnogo pridobilo. V vasi so januarja letošnjega leta ustanovili kmečko zadrugo, ki šteje nad 200 rednih in več družinskih članov. Grofovo zemljo, razen gozdov in pašnikov, je kmečka zadruga porazdelila med potrebne vaščane. Zadruga ima tudi čevljarški in krojaško-obrtniški odsek. Čevljarški odsek ima zaposlene 3 čevljarje in vajenca. Dela pa je toliko, da bi lahko zaposlili še enkrat toliko delavcev, ker delajo tudi za člane kmečke zadruge v Preserjah. V krojaški delavnici, ki je šele v razvoju, so zaposleni moški in ženske, ki izdelujejo moške obleke; primanjkuje pa jim strojev. Je pa med njimi krojač Ernest Čotar, ki je prinesel v zadrugo samo škarje in iglo, doma pa ima dober šivalni stroj. Zvečer po urah dela doma, odleguje naročnike in ruši s tem zadrugno enotnost. Nameravajo ustanoviti tudi mizarški oddelek. Jeseni v letošnjem letu bodo organizirali še vinarski oddelek in zadrugno klet v stari grofovi graščini, katero bodo prej še preuredili. V kratkem nameravajo postaviti tudi hranilno-kreditni oddelek, ki bo olajšal trgovino po vezanih cenah. Trgovina je dobro založena z raznim tekstilnim blagom, emajlirano posodo in prilično dobro s kmetijskim

orodjem. Primanjkuje pa jim cinkastih žic za vinograde, po katerih kmetje zelo povprašujejo.

Tako se v svobodni državi Rihemberčani, sinovi svobodnega ponosnega naroda, ofresajo suženjsva in hlapčevanja, v katerem so živeli ves čas do osvoboditve in si svobodno urejajo svoje gospodarstvo. Pet kmečkih družin te vasi pa je že slo-pilo korak naprej v razvoju zadrugnega kmečkega gospodarstva, vedoč, da je v skupnosti več uspeha. Ustanovili so kmelijsko obdelovalno zadrugo, ki bo v kratkem registrirana. Te družine so dale obratni inventar in svoje zemljišče za skupno obdelavo. Zadruga ima približno 21 ha orne zemlje, vinogradov, travnikov in gozdov. Zadrugo vodi France Colja po brigadnem sistemu. Zadruga ima za svojo obdelavo dovolj obratnega materiala. Z vprežno živino pomaga pri pomladanskem oranju tudi članom kmetlske zadruge.

Po planu bo Obnovljena zadruga Rihemberg v letošnjem letu obnovila 36 hiš, od katerih se jih 8 že obnavlja. Potrebni gradbeni material so pripravljali v zimskih mesecih. V petletnem planu imajo v načrtu tudi obsežnejša pogozdovanja na kraškem hribu, ureditev vaške kanalizacije, popravilo vaških cest in poti, pospešitev sadjarstva in vinogradništva ter ureditev vodnih naprav.

Udarniki iz Nove Gorice

SEJA VEJNEVIČ

Na delo h gradnji Nove Gorice se je javila tovarišica Seja Vejnevič, ki

dela v VII. brigadi in je bila zaradi svojega dela, discipline, kulturnega udejstvovanja in presoganja norme do 115 odst. proglašena za udarnico.

KONDIČ NOVAK

Tovariš Kondič Novak iz Banjaluke dela na gradilišču z vsem članom. Vse naloge izvršuje z dobro voljo in se udelejuje na vseh poljih. Kol dela-

vee je silno agilen in je stalno predlagal norme za 47 odstotkov. Na podlagi vsega njegovoga dela je bil proglašen za udarnika.

Na Vratih pri Čepovanu so zgradili garažo

Ljudstvo na Vratih je uvidelo potrebo primerne prostora za shrambo avtobusa preko noči, da bi se tako zagotovila nujna potrebna prometna zveza med Gorico in Vratmi. Zato so sklenili zgraditi primerno stavbo za garažo. S prostovoljnim delom so do 25. aprila izvršili postavljenega nalogo. Pri tem delu so napravili nad 800 prostovoljnih delovnih ur.

darovali več lesa in drugega materiala ter tako prihranili nad 12.000 din. Pri delu so se najbolj izkazali Hojak Franc, Murovec Franc in Meak Izidor.

V okviru praznika OF je bila v novem prostoru ob otvoritvi prosvetna predstava, ki so jo organizirali AFZ in pionirji, avtobus pa je 10. maja nastopil svojo prvo pot z Vrat proti Gorici.

Gradnja mostu čez že regulirani del potoka Koren

Statistika v našem planskem gospodarstvu

Kljub temu, da prehajamo že v drugo leto pelletke, je marsikomu pojem »statistika« še nejasen ali celo neumljiv. Če pa hočemo, da bo naše plansko gospodarstvo uspešno, če hočemo, da bomo lahko odpravljali napake, ki se dogajajo pri izvedbi naše pelletke, če hočemo, da bomo imeli pravo evidenco nad produkcijo in potrebami okraja, je neobhodno potrebno, da imamo dobro statistiko.

Kaj je prav za prav statistika. Statistika je številčni prikaz, kateri nam nudi osnovne podatke za sestavljanje gospodarskega načrta. Zbiranje statističnih podatkov nam nudi možnost pregleda nad tem, kako se gospodarski načrt izvaja in to v vseh panogah naše gospodarske delavnosti. Mi danes še ne moremo lrditi, da je statistika dosegla svoj smoter. Ogledimo si n. pr. statistiko v kmetijstvu. Naš kmet je sicer dober, zaveden in požrtvovalen državljan, a pred statistiko ima golove predsojke. Naš kmet si mora biti na jasnem, da je kmetijska statistika njemu le v prid. Če zbiramo statistične podatke o površinah kulturnih kategorij ali o posameznih kulturah, je pač razumljivo, da bomo na podlagi teh podatkov videli potrebe v kmetijstvu. Prav tako je z zbiranjem statističnih podatkov v kmetijski proizvodnji. Tu lahko ugotovimo s statistiko, kje je premalo kmetijskih produktov, kje jih je dovolj in kje je preveč. Ti podatki nam dajo možnost prave načrtno porazdelitve proizvodov, kajti sistem v našem socialističnem gospodarstvu je pač tak, da se da slehernemu delavcu človeku možnost preživljanja, da se na splošno zboljšuje življenjski standard delovnega ljudstva.

Dosikrat se dogaja, da naš kmetički človek krizira ljudsko oblast v pogledu splošne preskrbe, ne zaveda se pa, da je v precejšnji meri tega ljudi sam kriv, ker ravno zaradi ne-točne statistike oziroma z nerealnih podatkov oblast ne more imeti prave evidence nad splošnimi potrebami ljudstva.

Omeniti je treba tudi našo lokalno industrijsko, obrtno in trgovsko statistiko. Tudi v teh gospodarskih panogah je v pogledu statistike vse preveč površnosti in premalo zanimanja. Malokateri se zaveda, kako velike važnosti je v našem planskem gospodarstvu razvoj obrti, še bolj pa razvoj industrije. In zopet pridemo na statistiko. Brez statistike ne moremo vedeti, kje primanjkuje osnovnih surovin, kje pomožnega materiala itd. Nič manj važna ni trgovska statistika. Na podlagi te, če bi bila popolna, lahko preračunavamo čas, ki ga porabi blago iz lovarne do poltrošnika. Čim krajši je rok, da pride blago iz lovarne do poltrošnika, tem boljše je preskrba.

Pri vsem tem ne smemo prezreti raznih masovnih popisov, ki jih vrše KLO-ji sami ali pa se vrše pod njih nadzorstvom. Pri vseh takih popisih so KLO-ji pokazali vse preveč površnosti, nekateri pa celo skrajno malomarnost. Pomislili je treba, če se ljudska demokratična država kol je naša Jugoslavija, ki vsestransko varčuje s splošno državno imovino, odloči za golov splošen popis, ki je združen z velikimi stroški, dela to za to, ker so ji statistični podatki neobhodno potrebni za razvoj splošnega državnega gospodarstva. Velikokrat pa se dogodi, da nekateri KLO-ji tako malomarno izvajajo take popise, da zaslužijo upravičeno grajo in resno kritiko. Ne zavedajo se, da s takim površnim popisnim gradivom našim višjim predstavnikom ne nudijo prave podlage za uspešno planiranje, poleg tega pa tudi posrednim organom povzročajo ogromno nepotrebnega dela.

Naj omenimo samo popis prebivalstva, ki se je vršil v dneh 16. in 17. februaria tega leta. Kljub temu, da je bil skrajni rok dostave popisnega materiala na okraj 31. marca, KLO Gor. Lokovec in Šmarlno v Brdih te-

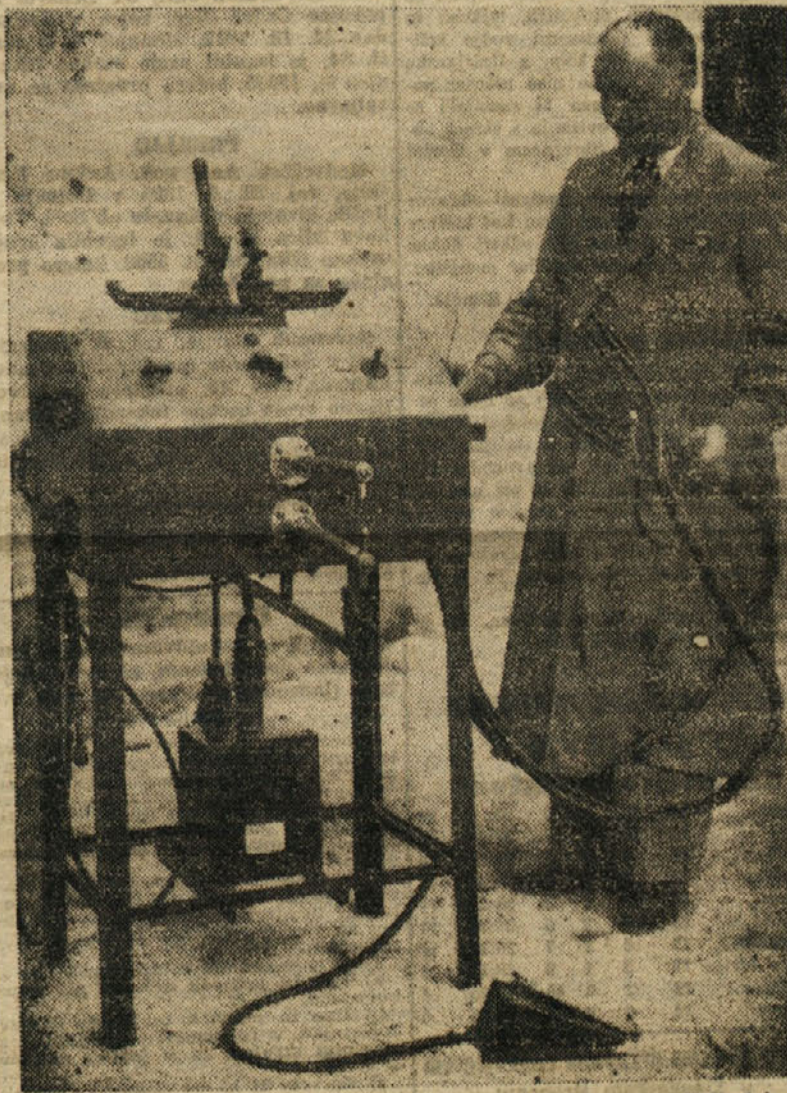
ga še danes nista storila, čeravno je bilo to že večkrat pisмено in usmeno urgirano. Tudi več ostalih KLO-jev je bilo treba dvakrat ali celo večkrat obiskali osebno, da se je doseglo toliko, da so delno popravili in dostavili material na okraj. Več kot polovica KLO-jev je popis sploh slabo izvedla. Nekateri se izgovarjajo, da ni bilo na tečajih dobro tolmačenje. Praksa pa je pokazala, da so nekateri KLO-ji oz. popisovalci, ki so bili na istih tečajih, popis prav dobro izvedli ali pa s prav malimi napakami. To je znamenje, da so nekateri popisovalci in člani popisnih komisij na popis resno mislili in ga dobro zvedli, drugi pa so vzeli vse površno; zato je bila tudi izvedba slaba.

Izmed KLO-jev, ki so popis dobro napravili, je KLO Avče. MLO Solkan je v pripravah za popis šepal, šele lik pred popisom je poslala popisna

komisija aktivna in dosegli so mesto med najboljšimi. Dobro je napravil popis razen par okolišev tudi KLO Kanal in še drugi v kanalski dolini. Posebno pohvalo zasluži pri popisu lov. Ida Berlot iz Kanala, ki je popis res vesno izvedla, da bi bil lahko vsem za zgled. Nasprotno pa je MLO Ajdovščina popis zelo površno izvedel. Kljub temu, da je bil popisni material dvakrat dan v popravek, še danes ni popoln. So še razni drugi KLO-ji, ki so popis slabo izvedli, vendar je izmed vseh najslabši v Kronbergu.

Zeleli je, da bi v bodoče statistika dosegla pravi smoter in da bi se vsakdo, ki ima opravka s statistiko, zavedal, da dobra statistika da dobro evidenco, kar je porok uspešnega planskega gospodarstva, s katerim bo izboljšana splošni življenjski nivo delovnega človeka.

Novator Avgust Boscarol

Tov. Avgust Boscarol je že v času NOB aktivno deloval s puško v roki proti okupatorju v italijanskih brigadah. Danes pa kol član OF in kot precizni mehanik, zaposlen pri DAPPS-u v Ajdovščini, koraka v pr-

vih vrstah najnaprednejših delavev udarnikov. Na sliki vidimo tovariša pri stroju za točkasto varenje, ki ga je s svojimi izumi in izpopolnitvami znatno izboljšal.

Dobro upravljanje ljudske imovine je v korist ljudske skupnosti.

Dasiravno so bila že večkrat izdana pismena in ustmena navodila krajevnim ljudskim odborom za upravljanje občeljudske imovine, se še vedno dogajajo razne nepravilnosti.

Vsa občeljudska imovina je bila izročena KLO-jev v upravljanje ter izkoriščanje, v kolikor ni ta izročitev služila skupnim interesom. KLO-jev je bilo naročeno, da upravlja poverjeno jim imovino in jo čim bolje izkoristijo, da na zemljiških kompleksih organizirajo krajevne ekonomije, kot sta to storila MLO Sol-

kan in KLO Vipavsko Brje, ki je na svoji razpoložljivi površini posejal semenski grah. Na ta način bosta ta KLO-ja zaslužila lep denar za kritje svojega proračuna na eni ter pomagala izpolniti plan za pridobivanje semen na drugi strani. Kjer teh možnosti ni, lahko KLO-ji oddajo zemljišča ter zgradbe po primerno nizkih cenah v najem najpotrebnejši. Dohodke iz te imovine bodo KLO-ji uporabljali za kritje svojih izdatkov, kar bo mnogo pripomoglo, da se našim krajevnim ljudskim odborom ne bo potrebno zatekati po

Obvestila

Okrajni IO — Gorica obvešča vse prebivalstvo Goriskega okraja o doležitvi uradnih dnevov in ur za stranke na sedežu OIO v Solkanu:

a) Predsednik in tajnik OIO sprejemata v torek, sredo in petek od 9. do 12. ure dopoldne. V torek sprejemata predstavnike KLO-jev, v sredo in petek pa ostalo prebivalstvo.

b) Poverjeniki OIO sprejemajo v istih dnevih, t. j. v torek, sredo in petek od 8. do 12. ure.

c) Ostali referenti sprejemajo vse delovne dneve v tednu od 8. do 12. dopoldne.

Naprosamo prebivalstvo, da to upoštevata!

Okrajni IO — Gorica.

poti starih metod, ki so privedle do navijanja davkov.

Naročeno je bilo nadalje, da KLO-ji upravljajo samo tisto občeljudsko imovino, ki je v njihovem območju. Ni jim pa bilo naročeno, da odvzamejo zemljo dosedanjim najemnikom, ki žive izven njihovega področja in jo dajo v najem prebivalstvu v lastnem kraju, kot je to storil KLO Rihemberg in nekateri drugi KLO-ji. Priporočalo se jim pa je, da za letošnje leto prepustijo zemljo v izkoriščanje še dosedanjim najemnikom na šestmesečno odpoved tako, da se dosedanjim najemnikom da odpoved zemlje že v mesecu maju, če so za to objektivni pogoji.

V splošnem so vsa zemljiška posestva obdelana. Le nekaj je vinogradov na Kambreškem, kjer še niso pričeli z obdelovanjem trti, dasiravno je KLO Kambreško oddal lansko leto nekemu kmetu grozdje pod pogojem, da bo letos obdeloval trte, česar pa kmet ni storil, ker KLO ni znal uveljaviti dogovora. Nasprotno pa se je isti KLO dobro uveljavil pri dodelitvi drugih zemljišč privatnikom. Prvotno so dodelili zemljo samo enem članu KLO in družini tajnice krajevnega odbora OF. Le z veliko težavo je uspelo zastopniku Okrajnega ljudskega odbora to krivično razdelitev razveljaviti in razdeliti zemljo tudi med druge potrebne prosilce. Člani KLO Kambreško bi se morali zavedati, da s takim ravnanjem ne bodo naši oblasti pridobile ugleda in avtoritete med sloji delovnega ljudstva.

Tudi USTROJ iz Ajdovščine še ni obdelal dodeljene mu površine zemljišča v Šempetru pri Gorici. Med tem ko se ljudstvo poleguje za zemljo, se uprava USTROJ-a niti malo ne zanima za obdelavo lega zemljišča. Odsek za kmetijstvo pri Okrajnem ljudskem odboru Gorica je določil upravi USTROJ-a rok, do katerega mora zemljo obdelovati v nasprotnem primeru bo zemlja izročena v obdelavo drugim interesentom.

Če bodo krajevni ljudski odbori znali pravilno izkoriščati izročeno jim imovino, si bodo ustvarili znatne dohodke za kritje proračuna in s tem tudi pospešili znižanje davčnih bremen, hkrati pa pripomogli k čim vestnejši izpolnitvi kmetijskega plana. K. A.

Več skrbi za naše nameščenke

Kako malo skrbimo za naše nameščenke kadre, nam dokazujejo nešteti primeri po terenu. Nekateri KLO-ji imajo v svojih krajevnih podjetjih, zlasti v gostilnah nameščenke, kateri so potno zaposleni in delajo preko svojih moči.

Tak primer je tudi v Renčah, kjer je v krajevni gostilni nameščena natakara, kateri je naložena toliko drugega dela, da nikakor ne zmore najvišjega dela doma in pri otroku. Poleg tega ji je naloženo še nabavljanje in trafika. Tako ima nameščenka dnevno skoro redno 16–20 ur dela, kar je trajno vsekakor nevzdržno in močno diši po starem izkoriščanju nameščenec.

